

Dovolání však právem potírá názor odvolacího soudu, že žalovaný nemůže namítati nárok ze správy pro zmeškání včasné výtky podle čl. 347 obch. zák. Právě dotčené ustanovení platí jen pro obchody distanční, tedy byla-li věc podle ujednání spolupůsobením třetí osoby odeslána prodátelem kupiteli a takto převedena z moci prodávatele do moci kupitele (rozh. č. 1457 a 13110 Sb. n. s.). V souzené věci jest nesporno mezi stranami, že žalovaný vyzval žalobce, aby sám dopravil koupený přístroj k žalovanému, a že žalobce na jeho výzvu skutečně sám přivezl přístroj žalovanému do B. a v jeho hostinci namontoval. Věc nebyla tudíž zaslána kupiteli, ježto nebyla přivezena třetí osobou, a proto nelze použítí ustanovení čl. 347 obch. zák. Odvolací soud se mimo to ještě neobíral další okolností, že totiž se prvý soud vůbec nezabýval vadností přístroje, tvrzenou žalovaným s hlediska správy, nýbrž zamítl žalobu, maje za to, že uplatněnými vadami dodaného přístroje jest odůvodněna námitka zkrácení přes polovici kupní ceny a v dalších vývodech týkajících se žalobní žádosti o zaplacení kupní ceny jen doličoval, že i kdyby nebyla oprávněna námitka pro zkrácení nad polovici, bylo by žalobu zamítnouti pro tentokráte, ježto žalobce byl povinen přístroj dodati a řádně a definitivně postavit, že však montáž provedená žalobcem byla neodborná, odporovala předpisům a byla životu a ohni nebezpečná, z čehož prvý soud usoudil, že by nenastala dosud splatnost splátek, která podle ujednání stran závisela na tom, že přístroj bude řádně postaven, t. j. v řádném a bezvadném chodu a v náležitém provozu. Odvolací soud vyhověl žalobě o zaplacení, nevypořádal se s tímto úsudkem prvního soudu a nevyřídil výtky, jež žalobce v té příčině v odvolání po právní a skutkové stránce uplatňoval. Bylo proto jeho rozsudek co do žalobní žádosti o zaplacení již z tohoto důvodu zrušiti. Bude na odvolacím soudě, aby se jednak vypořádal se zjištěními a úsudky prvního soudu v příčině předčasnosti žaloby o zaplacení, arcit' jen v mezích výtek žalobcem v té příčině vznesených (§ 463 c. ř. s.), jednak aby se zabýval i vadností přístroje žalobcem dodaného též s hlediska správy žalovaným rovněž uplatňované, při čemž ovšem bude vázán právním názorem dovolacího soudu, že v souzené věci nelze užítí ani ustanovení čl. 347 obch. zák., ani ustanovení zákonů o splátkových obchodech.

Čís. 16624.

To, že jeden smluvce trvá na jmenování rozhodce (§§ 581, 582 c. ř. s.), nebrání druhému smluvci, aby podle § 583 č. 2 c. ř. s. navrhl prohlášení smlouvy o rozsudím za neúčinnou. Nárok na jmenování rozhodce soudem musí ustoupiti nároku na prohlášení neúčinnosti smlouvy o rozsudím, nebyl-li rozhodce již jmenován a rozhodčí soud ustaven.

Není-li ve smlouvě o rozsudím ustanoveno něco jiného, nepozbývá smluvce práva domáhati se neúčinnosti smlouvy o rozsudím pro určitý spor tím, že již dříve podal u řádného soudu žalobu o tutéž věc, o níž mělo býti rozhodnuto rozhodčím soudem.

(Rozh. ze dne 12. ledna 1938, R I 1357/37.)

Srov. rozh. č. 5214 Sb. n. s.

Stanislav H. a Bohumil H. uzavřeli dne 31. prosince 1927 po případě dne 24. března 1928 společenskou smlouvu, podle níž byl ustanoven pro všechny spory ze společenského poměru rozhodčí soud a podle které každý ze smluvců měl jmenovati jednoho rozhodčího a ti pak se měli dohodnouti na třetím rozhodčím. Dopisem ze dne 31. prosince 1936, doručeným dne 2. ledna 1937 oznámil Stanislav H. Bohumilu H., že se pro nedodržení dohody ze dne 25. listopadu 1936 o oznámení likvidace obrací žalobou nejdříve na řádný soud a že tehdy, kdyby se řádný soud nezabýval sporem, jmenuje za rozhodčího ve smyslu čl. IX. společenské smlouvy Artura L., a zároveň vyzval Bohumila H., aby ve čtrnáctidenní lhůtě jmenoval druhého rozhodčího. Poté však Artur L., který převzal písemně účast rozhodčího, oznámil dopisem ze dne 7. ledna 1937, doručeným Bohumilu H. dne 9. ledna 1937, že funkci rozhodčího nehodlá splniti. Bohumil H. ve 14denní lhůtě doporučeným dopisem ze dne 14. ledna 1937 jmenoval rozhodčím Roberta A., který jmenování převzal, a dopisem ze dne 28. ledna 1937 Stanislava H. vyzval, aby jmenoval svého rozhodčího. Této výzvě Stanislav H. nevyhověl, nýbrž dne 2. února 1937 navrhl u soudu, aby bylo vyřčeno, že smlouva o rozsudím, o níž jde, pozbyla moci pro spor o vydání likvidačního prohlášení, zahájený u téhož soudu pod zn. sp. Ck II 2/37. Soud první stolice zamítl návrh. Důvody: Odepřel-li rozsudí vykonávati převzatý úkol, může každý ze smluvců žádati, aby byla rozhodčí smlouva prohlášena za neúčinnou (§§ 583 č. 2, 584, odst. 2, c. ř. s.), nerozhodl-li se v případě, že rozsudí byl jmenován smluvcem nebo soudem (§§ 581, 582 c. ř. s.), pro návrh na jmenování jiného rozhodčího (rozh. č. 5041, 5214, 15631 Sb. n. s.). Mohou tedy smluvci voliti mezi jmenováním rozsudího podle § 581 c. ř. s. a neplatností smlouvy o rozsudím podle § 583 c. ř. s. Odpůrce, dříve nežli návrhovatel učinil návrh na prohlášení smlouvy o rozsudím za neplatnou podle § 583 c. ř. s., vykonal volbu a vyzval dopisem ze dne 28. ledna 1937 ve smyslu § 581 c. ř. s. návrhovatele, aby jmenoval jiného rozsudího. Vykonal-li odpůrce tuto volbu, naléhal-li na jmenování nového rozsudího pod následky § 582 c. ř. s., není již návrhovatel oprávněn domáhati se prohlášení neúčinnosti dotčené smlouvy. Jinak by tomu bylo, kdyby odpůrce před podáním návrhu na neúčinnost uvedené smlouvy na jmenování jiného rozsudího nenaléhal. Tu by ovšem návrhovatel s úspěchem mohl žádati o zrušení smlouvy o rozsudím (rozh. č. 5041, 5214 Sb. n. s.). Po podání návrhu na zrušení dotčené smlouvy nemohl by druhý smluvce žádati o jmenování nového rozsudího. Rozhodl-li se však odpůrce ještě před podáním návrhu Stanislava H. na jmenování nového rozsudího a vyzval-li k tomu Stanislava H., bylo tím vykonáno právo volby a Stanislav H. nemůže svým návrhem zmařiti jmenování rozsudího. Tyto závěry plynou z rozhodnutí č. 5041, 5214 Sb. n. s., podle nichž může každý ze smluvců žádati, aby byla smlouva o rozsudím prohlášena za neúčinnou, nerozhodl-li se pro návrh na jmenování nového rozsudího. Podle § 583, posl. odst., c. ř. s., je-li smlouva o rozsudím uzavřena

o všech sporech, které by z některého právního poměru vznikly, jak jest tomu právě v souzeném případě, lze prohlásiti smlouvu o rozsudím za neúčinnou toliko pro tu určitou případnost, jestliže skutečnost, pro kterou má soud prohlásiti smlouvou o rozsudím za neúčinnou, je toho způsobu a druhu, že nevylučuje vyřízení budoucích sporů rozsudím. Stanislav H. dožaduje se výroku o neplatnosti smlouvy rozhodčí pro spor o vydání likvidačního prohlášení, zahájený pod zn. sp. Ck II 2/37. Z dopisu Stanislava H. ze dne 31. prosince 1936 nutno souditi, že navrhovatel jmenoval svého rozsudiho pouze pro ten případ, kdyby se řádný soud sporem nezabýval, tedy pro případ, že žaloba podaná u řádného soudu pravoplatně bude odmítnuta pro nepříslušnost řádných soudů, a již proto nelze vyřknouti, že smlouva o rozsudím pozbyla účinnosti pro uvedený spor, zahájený u řádného soudu, když navrhovatel zřejmě chtěl podati žalobu u řádného soudu bez zřetele na ujednání o rozhodčím soudě, také tuto žalobu podal a jen pro případ jejího odmítnutí jmenoval rozsudiho. Re k u r s n í s o u d uznal, že smlouva o rozsudím, o níž jde, pozbyla moci pro spor o vydání likvidačního prohlášení. D ů v o d y: Prvý soud zjistil, že navrhovatel ustanovil rozhodčím Artura L., že Artur L. úřad rozhodčího sice přijal, avšak dopisem ze dne 7. ledna 1937 prohlásil, že funkci rozhodčího splniti nehodlá. Z provedených důkazů neplyne, že se ustanovení Artura L. rozhodčím stalo jen na oko, neboť Artur L. potvrdil, že si sám později věc rozmyslil, poněvadž byl zaměstnán u firmy, jejímž jest navrhovatel společníkem, a že proto rozhodl, že úřad rozhodčího odmítne, a oznámil to oběma společníkům, a to navrhovateli ústně a odpůrci písemně. Je tedy zjištěno, že rozhodčí, jmenovaný navrhovatelem Stanislavem H., odepřel vykonati převzatý závazek, a je proto odůvodněn návrh Stanislava H., aby bylo vyřčeno, že smlouva o rozsudím pozbývá podle § 583 č. 2 c. ř. s. moci pro spor, pro který byl rozsudí jmenován. Tomu nijak nepřekáží to, že odpůrce dříve, než Stanislav H. podal u soudu příslušný návrh, žádal o jmenování jiného rozsudiho. Nárok na prohlášení smlouvy za neúčinnou je silnější než nárok na jmenování jiného rozsudiho a musí proto tento nárok jako slabší ustoupiti nároku silnějšímu (viz rozh. č. 5214 Sb. n. s., jehož se první soud dovolává). Neprávem proto má první soud za to, že rozhodl-li se jeden smluvce žádati o jmenování nového rozsudiho, nemůže již druhý smluvce žádati, aby byla smlouva prohlášena za neúčinnou. Rovněž nemá významu to, že Stanislav H. podal žalobu dříve, než žádal o prohlášení neúčinnosti smlouvy o rozsudím u řádného soudu, a že rozhodčího jmenoval jen pro ten případ, že se řádný soud nebude věcí zabývati, a že v žalobě opírá nárok na vydání likvidačního prohlášení nejen o ujednání ze dne 25. ledna 1936, ale i o opětovné urážky, kdežto z dopisu ze dne 31. prosince 1936, jímž oznámil odpůrci jmenování rozsudiho, uvádí jen ono ujednání. Rozhodčí byl jmenován pro spor o vydání likvidačního prohlášení a bylo pak věcí stran, aby v řízení před rozhodčím soudem uvedly skutečnosti, které tento nárok odůvodňují nebo vyvracejí. Poněvadž byly zjištěny všechny skutkové předpoklady podle § 583 č. 2 c. ř. s., není důvodu, aby návrhu Stanislava H. nebylo vyhověno.

Nejvyšší soud k odvolacímu rekursu změnil napadené usnesení jen potud, že dotčená smlouva o rozsudím pozbyla moci práva pro spor o vydání likvidačního prohlášení, zahájený u krajského soudu v H. K. pod zn. sp. Ck II 2/37.

Důvody:

Kdykoliv se naskytnou předpoklady pro výzvu odpůrce, aby jmenoval rozhodce podle § 581 c. ř. s., po případě aby jmenování to vykonal soud podle § 582 c. ř. s., a kdykoliv se naskytnou předpoklady pro návrh, aby soud vyřkl, že smlouva o rozsudím pozbývá moci podle § 583 c. ř. s., může se každý ze smluvců rozhodnouti pro uplatnění toho nebo onoho práva. Střetnou-li se odporující si návrhy obou smluvců tím, že jeden z nich trvá na jmenování rozhodce podle § 581 po případě § 582 c. ř. s., kdežto druhý smluvce se domáhá soudního výroku o neúčinnosti smlouvy o rozsudím podle § 583 c. ř. s., musí onen nárok jako slabší ustoupiti tomuto nároku jako silnějšímu, jak správně dovodil rekursní soud s poukazem na rozhodnutí č. 5214 Sb. n. s. Nerozhoduje tedy časové pořadí uplatněných nároků a není právo smluvce domáhajícího se soudního výroku o neúčinnosti smlouvy o rozsudím konsumováno tím, že druhý smluvce již dříve se rozhodl pro uplatnění nároku na jmenování rozhodce podle § 581 po případě § 582 c. ř. s., pokud jmenování to nebylo vykonáno a rozhodčí soud nebyl ustaven. Tak jest tomu i v souzeném případě. Navrhovatel Stanislav H. neuposlechl výzvy odpůrce Bohumila H. ze dne 28. ledna 1937, aby si jmenoval rozhodce na místě Artura L., jenž úřad rozhodce nepřijal, nýbrž učinil dne 2. února 1937 návrh, aby soud vyřkl, že smlouva o rozsudím pozbývá moci. V době podání tohoto návrhu nebyl tudíž rozhodčí soud ustaven a poněvadž byly splněny předpoklady § 583 c. ř. s., byl návrh Stanislava H. důvodný a musil mu ustoupiti neprovedený návrh Bohumila H. na jmenování rozhodce Stanislava H.

Nemá tu významu, že navrhovatel podal před svým návrhem již žalobu ke krajskému soudu v H. K. pod spisovou značkou Ck II 2/37 pro nesplnění dohody ze dne 25. listopadu 1936 o oznámení likvidace a že chtěl prý svým návrhem opravit namítnutou nepřislušnost řádného soudu. Neboť není zákonného ustanovení, že podání žaloby u řádného soudu zbavuje žalobce práva domáhati se neúčinnosti smlouvy o rozsudím pro dotčený spor. A že by byli smluvci ujednali podle § 583 c. ř. s. nějaké smluvní ustanovení v tomto směru, nebylo vůbec tvrzeno.

Dovolací rekurs jest důvodný jen potud, pokud vytýká, že rekursní soud překročil meze návrhu, když vyřkl zcela všeobecně, že smlouva o rozsudím pozbyla moci pro spor o vydání likvidačního prohlášení, kdežto návrh se týkal výslovně jen onoho sporu o vydání likvidačního prohlášení, který byl zahájen u krajského soudu v H. K. pod spisovou značkou Ck II 2/37. Bylo proto dovolacímu rekursu toliko v tomto směru vyhověno.